

ANTONI SEGURA I MAS

Més enllà de la crisi actual

El 14 de febrer, Hans Blix i Mohamed el Baradei, caps de la UNMOVIC (Comissió d'Observació, Verificació i Inspecció de Nacions Unides) i de l'AIEA (Agència Internacional de l'Energia Atòmica), presentaven un nou informe al Consell de Seguretat (CS) de l'ONU demanant més temps, més inspeccions i més col·laboració del règim de l'Iraq. Estem on estàvem però amb més desconcert i milions de manifestants contraris a la guerra. Així, Europa intenta refer la unitat perduda en política exterior; l'OTAN superar la crisi d'identitat, les Nacions Unides entaula una de les proves de força més importants de la seva història; el món àrab viu amb angoixa i contradicció el divorci entre opinió pública i decisions polítiques (amb uns dirigents atemorits per les conseqüències imprevisibles d'una guerra que pot desestabilitzar la regió i els seus governs si col·laboren amb Estats Units) i una administració Bush que, per primer cop, sembla una mica a la deriva. En suma, si abans no esclata el conflicte, s'obrirà un nou compàs d'espera fins la propera reunió del CS el 14 de març.

A hores d'ara s'ha dit gairebé tot sobre l'actual conflicte. Tornem-hi. Els partidaris de la intervenció militar creuen que Saddam Hussein ha incomplert les resolucions del CS, que és un dictador, que no va dubtar a massacrar el seu propi poble i els països veïns amb armes de destrucció massiva (ADM) i que, actualment, disposa d'ADM i manté relacions amb xarxes terroristes com Al-Qaida, i que això el converteix en una amenaça per als països veïns i per a la seguretat mundial i dels Estats Units. De tot plegat, el que resultaria fonamental per justificar la intervenció militar fóra l'incompliment de les resolucions del CS, és a dir, que es pogués demostrar que posseeix encara ADM i contactes amb xarxes terroristes internacionals, però, tot i alguns indicis pel que fa a les armes químiques, les proves aportades fins ara resulten insuficients, perquè que és un dictador que

abans de 1991 havia usat ADM ja ho sabíem i pocs escarafalls en feien els governs dels Estats Units, de l'URSS, de França, del Regne Unit, d'Espanya i d'altres països quan li venien les armes o les utilitzava contra la república islàmica de l'Iran.

La feblesa de l'argumentació en favor de la intervenció fa créixer les especulacions sobre els motius ocults per anar a la guerra. Semblen obvis: petroli, reestructuració geopolítica de l'Orient Pròxim i un discurs polític carregat de fonamentalisme religiós. La qüestió del petroli, que

“Que Saddam Hussein ja havia usat ADM abans de 1991 ho sabíem i pocs escarafalls en va fer Occident”

alguns s'entossudeixen a negar, és tan evident que fa vergonya insistir-hi: n'hi ha prou amb llegir un informe anterior a l'11 de setembre de 2001, *Strategic Energy Policy Challenges for the 21st Century*, del molt conservador i influent James A. Baker III Institute For Public Policy, en què s'afirma que Estats Units hauria de reconsiderar la seva política respecte a l'Iraq atenent als creixents problemes energètics (avui li cal importar més del 60% del petroli que consumeix i rep el 70% del petroli que surt de l'Iraq), cercar el consens de Nacions Unides per fer una pressió més dràstica i canviar el règim de Saddam Hussein per un de disposat a exportar més petroli i més barat.

La presència d'empreses d'arreu del món, però no dels Estats Units i del Regne Unit, a l'Iraq i la crisi que viu l'Àrab Saudita fan pressió també a favor d'un

canvi de règim. El petroli és, doncs, un motiu de pes (també per a França i Rússia), com reconeixia el president Bush en el discurs de l'Estat de la Unió (28 de gener) i quan amenaçava els països que no li fessin costat de no rebre petroli de l'Iraq post-Saddam.

La reestructuració de l'Orient Pròxim per donar pas a règims estables —democràtics o no—, garantir la seguretat d'Israel i l'hegemonia dels Estats Units són també motius de pes. El resultat no exclou canvis de països i fronteres i, com es diu gens subtilment, treure pressió demogràfica de Cisjordània, és a dir, expulsar població palestina i incloure una gran part de Cisjordània en l'estat d'Israel. Per si de cas, Ariel Sharon ja ha començat la feina —aquests darrers dies el degoteig de víctimes és constant— aprofitant que el focus de l'atenció internacional s'ha desplaçat a l'Iraq.

Per últim, la visió del món de l'administració Bush sembla esquitxada d'un fonamentalisme religiós evident com confirma la darrera frase del ja mencionat discurs de l'Estat de la Unió: “La llibertat és un obsequi de Déu a la humanitat” i, per tant, no pas una conquesta dels homes i les dones. Des d'aquesta talaia mística, l'únic pas conseqüent és fer-se emissari de Déu i el xoc de fonamentalismes esdevé inevitable.

I, tanmateix, no és tot això el més important d'aquesta crisi, que, amb independència de com acabi, ha encetat el gran debat de la primera meitat del segle XXI: acabat el sistema d'equilibri de poders, quin serà el model de distribució del poder mundial que el substituirà?; retornarà l'imperi o es consolidaran formes de govern mundial?; assistirem al desenvolupament d'un nou ordre internacional basat en la ingerència humanitària o s'imposarà la guerra preventiva (tots dos conceptes en desacord amb el dret internacional)? En podem parlar un altre dia.

Catedràtic d'Història Contemporània de la Universitat de Barcelona